

Finanspolitiska rådets rapport 2015

Statskontoret

3 juni 2015

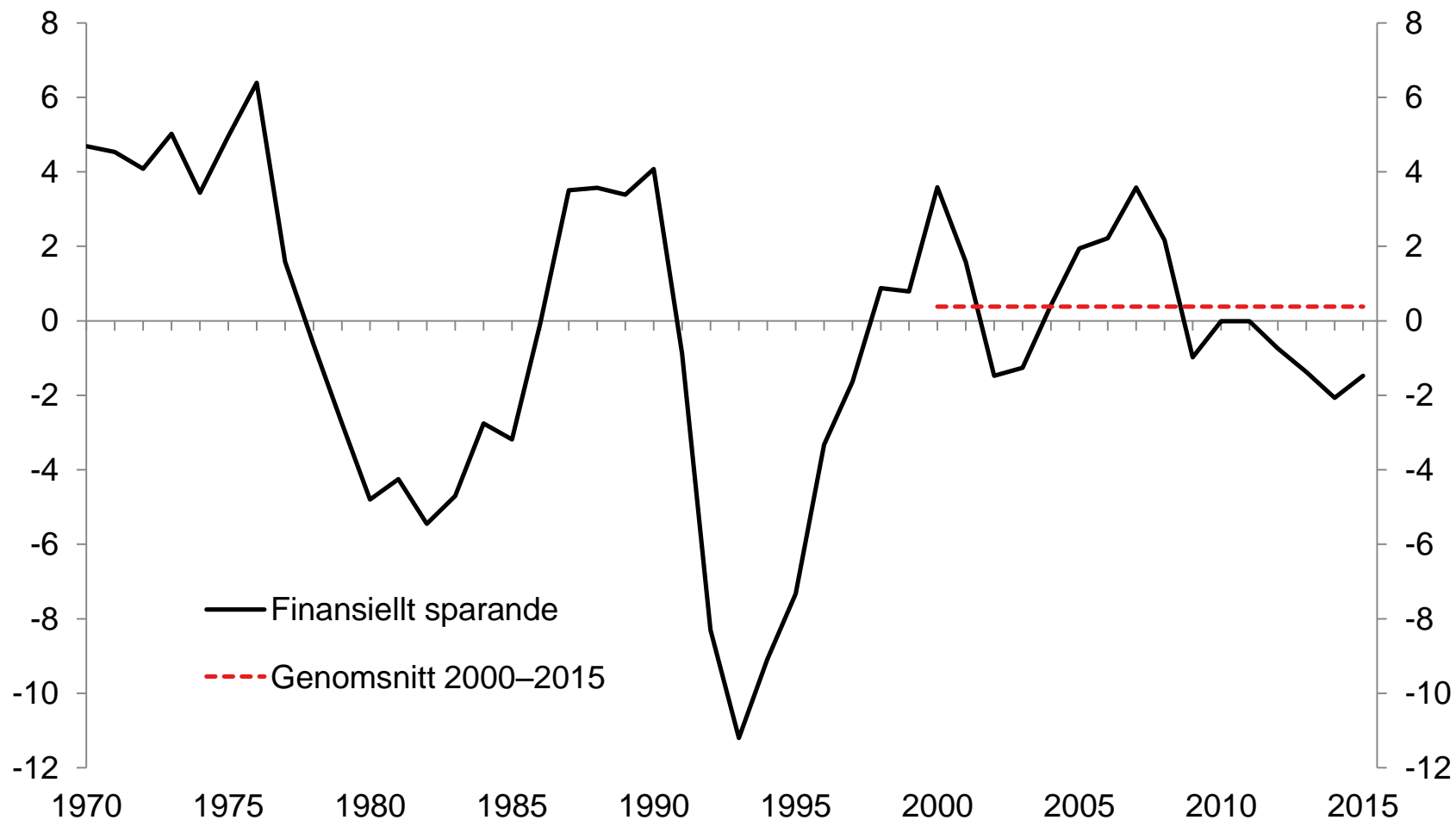
Stabiliseringspolitiken

- Lågkonjunkturen snart över. Balanserat konjunkturläge under 2016 eller 2017.
- Även regeringen tror att vi snart lämnat lågkonjunkturen bakom oss.
- En ambitiös keynesiansk stabiliseringspolitik kräver att vi klarar att återta underskott som uppstått.

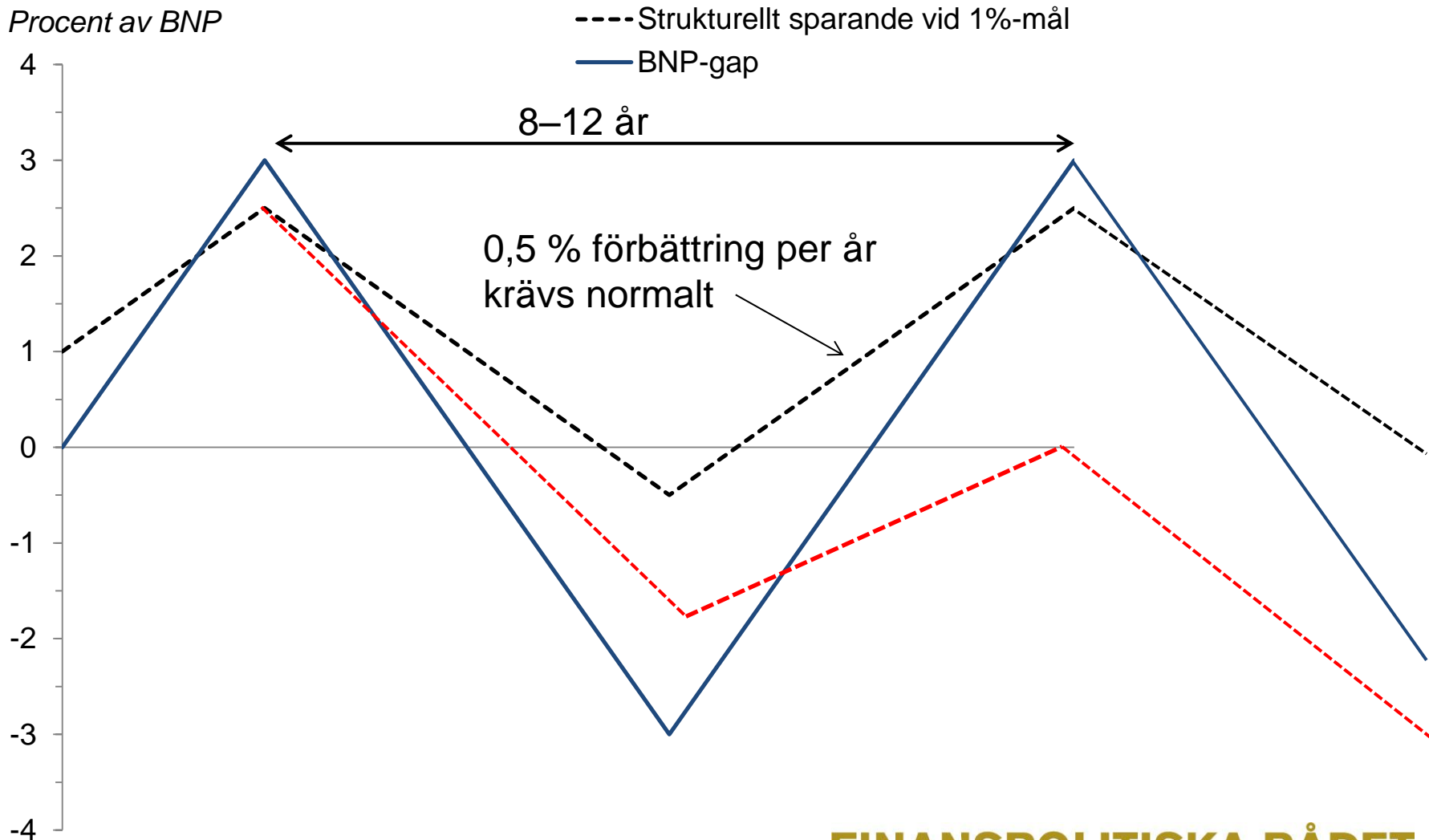
Finansiellt sparande 1970–2015

Procent av BNP

Procent av BNP

Principskiss för det strukturella sparandet

Stabiliseringspolitiken

- Lågkonjunkturen snart över. Balanserat konjunkturläge under 2016 eller 2017.
- Även regeringen tror att vi snart lämnat lågkonjunkturen bakom oss.
- En ambitiös keynesiansk stabiliseringspolitik kräver att vi klarar att återta underskott som uppstått.
- Regeringens plan inte i linje med överskottsmålet.

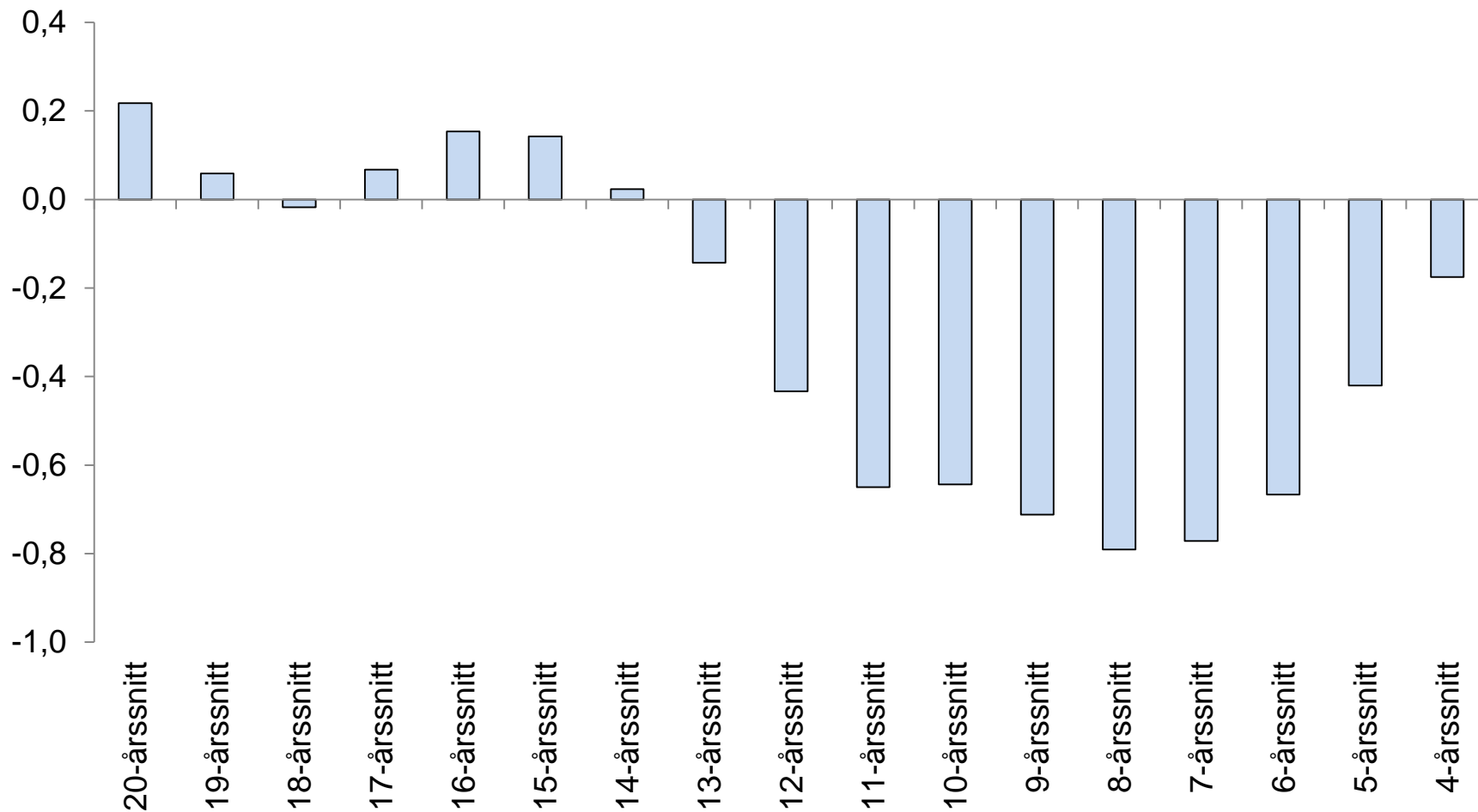
”Den aktiva finanspolitiken i statens budget lämnar ett bidrag som är nära noll under prognosperioden.” (VP15)

Finansiellt och strukturellt sparande i VP15

<i>Procent av BNP</i>	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Finansiellt sparande	-1,9	-1,4	-0,7	-0,4	0,0	0,4
Strukturellt sparande	-0,9	-0,5	-0,4	-0,3	-0,1	0,4
BNP-gap	-1,9	-1,4	-0,8	-0,1	0,1	0,0

Genomsnitt av faktiskt sparande med 2019 som slutår (VP15)

Procent av BNP

FINANSPOLITISKA RÅDET

SWEDISH FISCAL POLICY COUNCIL

Stabiliseringspolitiken

- Lågkonjunkturen snart över. Balanserat konjunkturläge under 2016 eller 2017.
- Även regeringen tror att vi snart lämnat lågkonjunkturen bakom oss.
- En ambitiös keynesiansk stabiliseringspolitik kräver att vi klarar att återta underskott som uppstått.
- Regeringens plan inte i linje med överskottsmålet.

”Den aktiva finanspolitiken i statens budget lämnar ett bidrag som är nära noll under prognosperioden.” (VP15)
- *Regeringen bryter mot det finanspolitiska ramverket.*

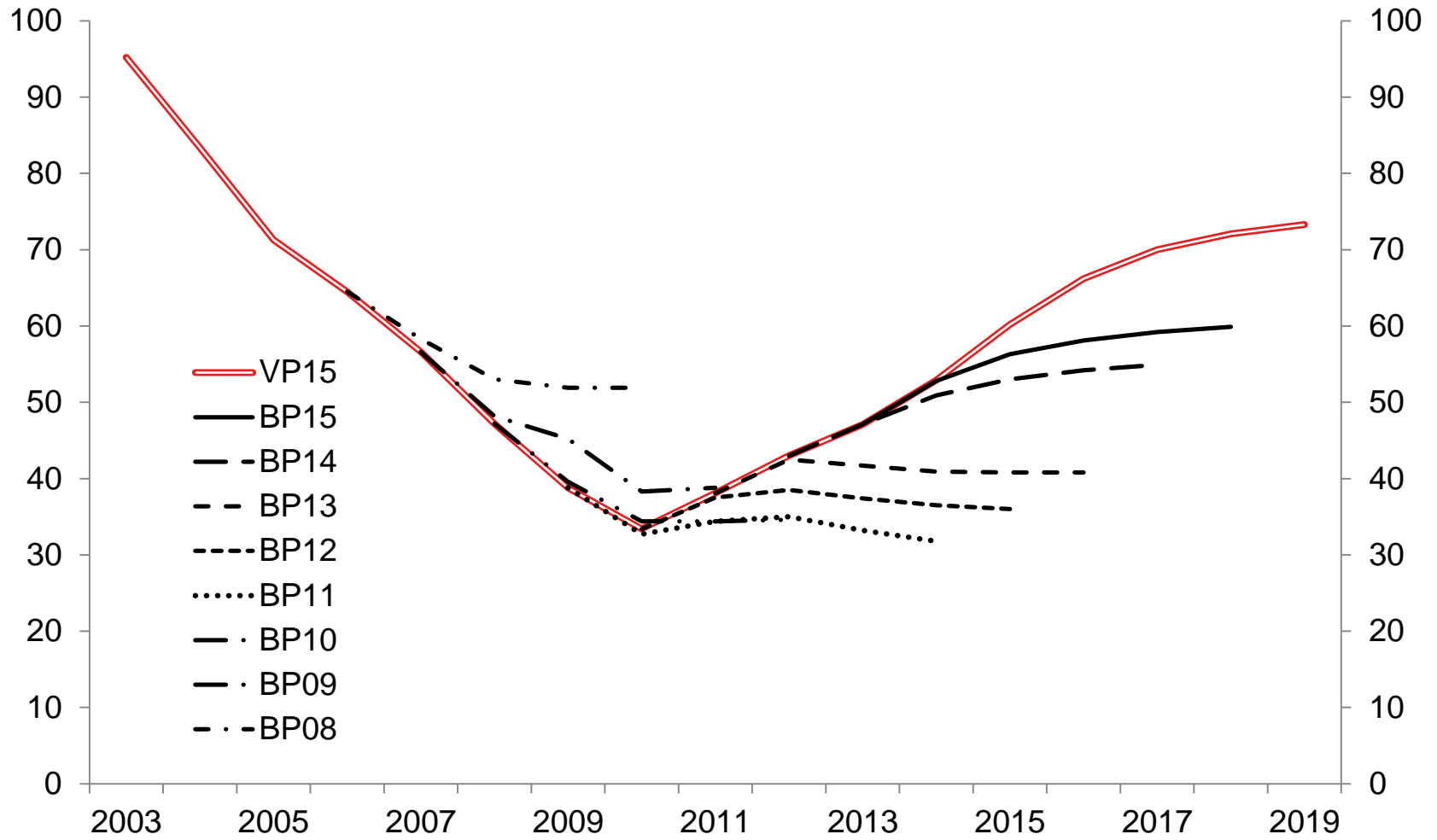
Budgetpolitiken

- Varaktiga utgiftsökningar måste finansieras.

Prognoser för sjuk- och rehabiliteringspenning

Miljoner dagar

Miljoner dagar

Budgetpolitiken

- Varaktiga utgiftsökningar måste finansieras.
- Krona-för-krona räcker inte för att återta underskotten som har uppstått under lågkonjunkturen.
- Utgiftstakens roll försvagade:
  - För att nå överskottsmålet krävs förstärkningar motsvarande ca 1 procent av BNP till 2018, men
  - utgiftstaket ger möjlighet att öka utgifterna 2018 med ca 1 procent av BNP.
  - Utgiftstaket ger därför inget stöd för att nå överskottsmålet.

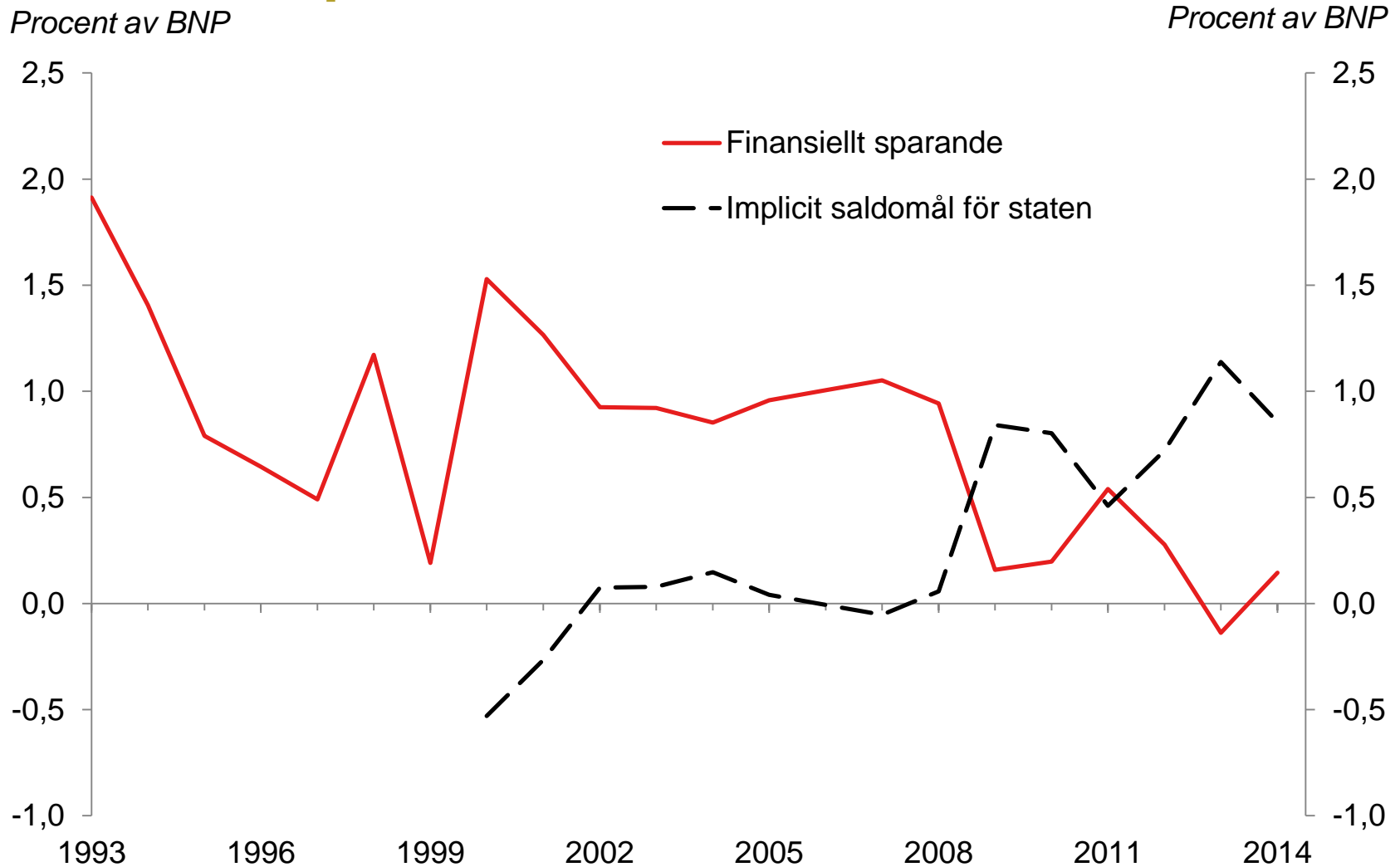
Pensionsåldern måste höjas

- Om inte pensionsåldern stiger blir
  1. offentliga finanserna ohållbara och
  2. pensionerna orimligt låga.
- Normen att gå i pension vid 65 måste ersättas med en ny – varje ålderskohort jobbar en månad längre än närmast föregående.
- Angivna åldrar i socialförsäkringar och LAS bör automatiskt skrivas upp med en månad per år.

Omprövning av överskottsmålet

- Överskottsmålets nivå bör omprövas, regelbundet men sällan.
- Överskottsmålet bör inte omfatta pensionssystemet.
- Tidigare har överskottsmålet nåtts genom ett sparande i pensionssystemet på 1 procent av BNP.
- Det har funnits ett "implicit" balansmål för staten och kommunerna. Gör detta explicit!

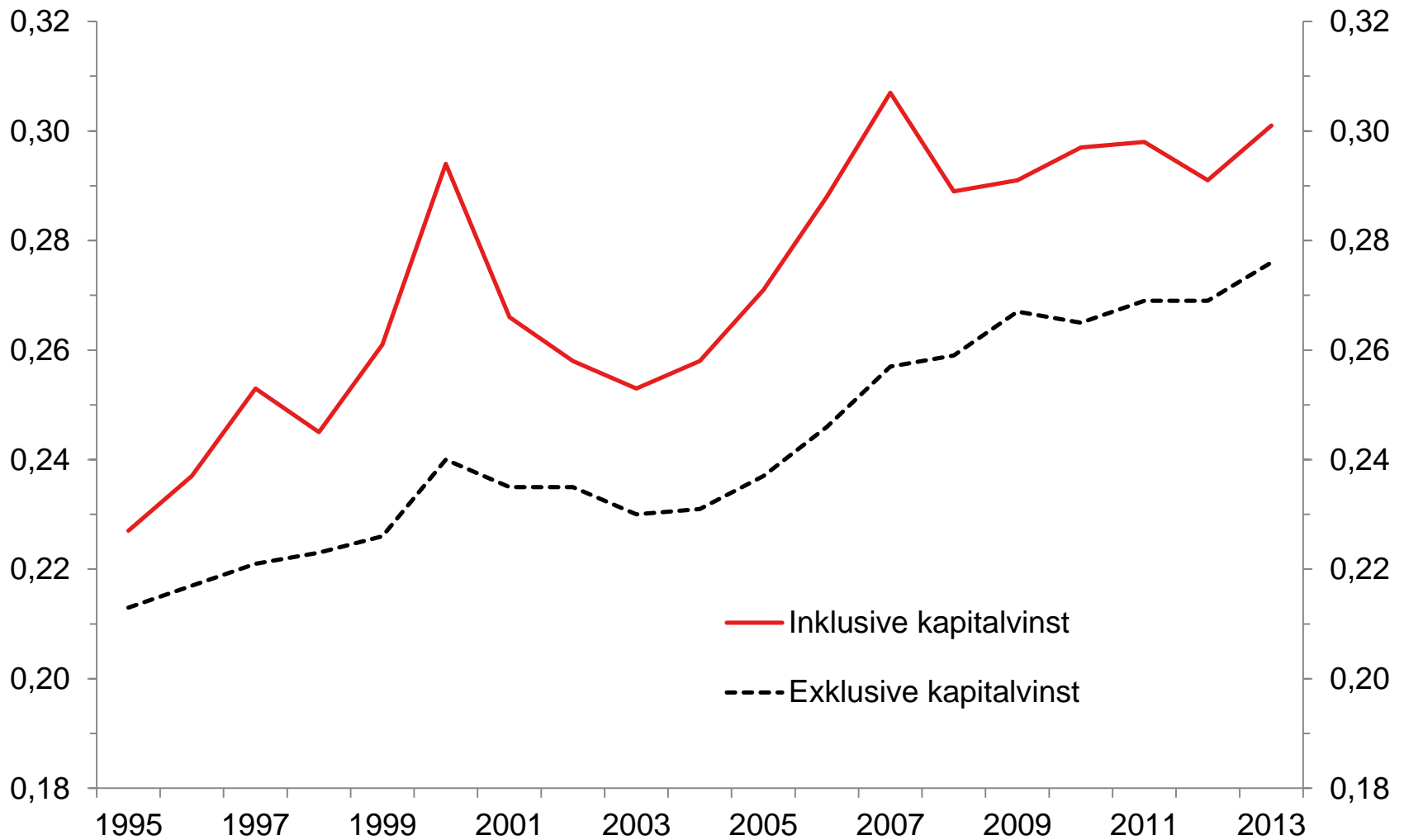
Finansiellt sparande i ÅP-systemet och det implicita saldomålet för staten

Finanspolitik och inkomstfördelning

- Ginikoefficienten har bara ökat marginellt efter 2006, men:
  - Minskad inkomstspridning allra högst upp i fördelningen och ökad spridning i den nedre delen av fördelningen;

Ginikoefficienten för disponibel inkomst

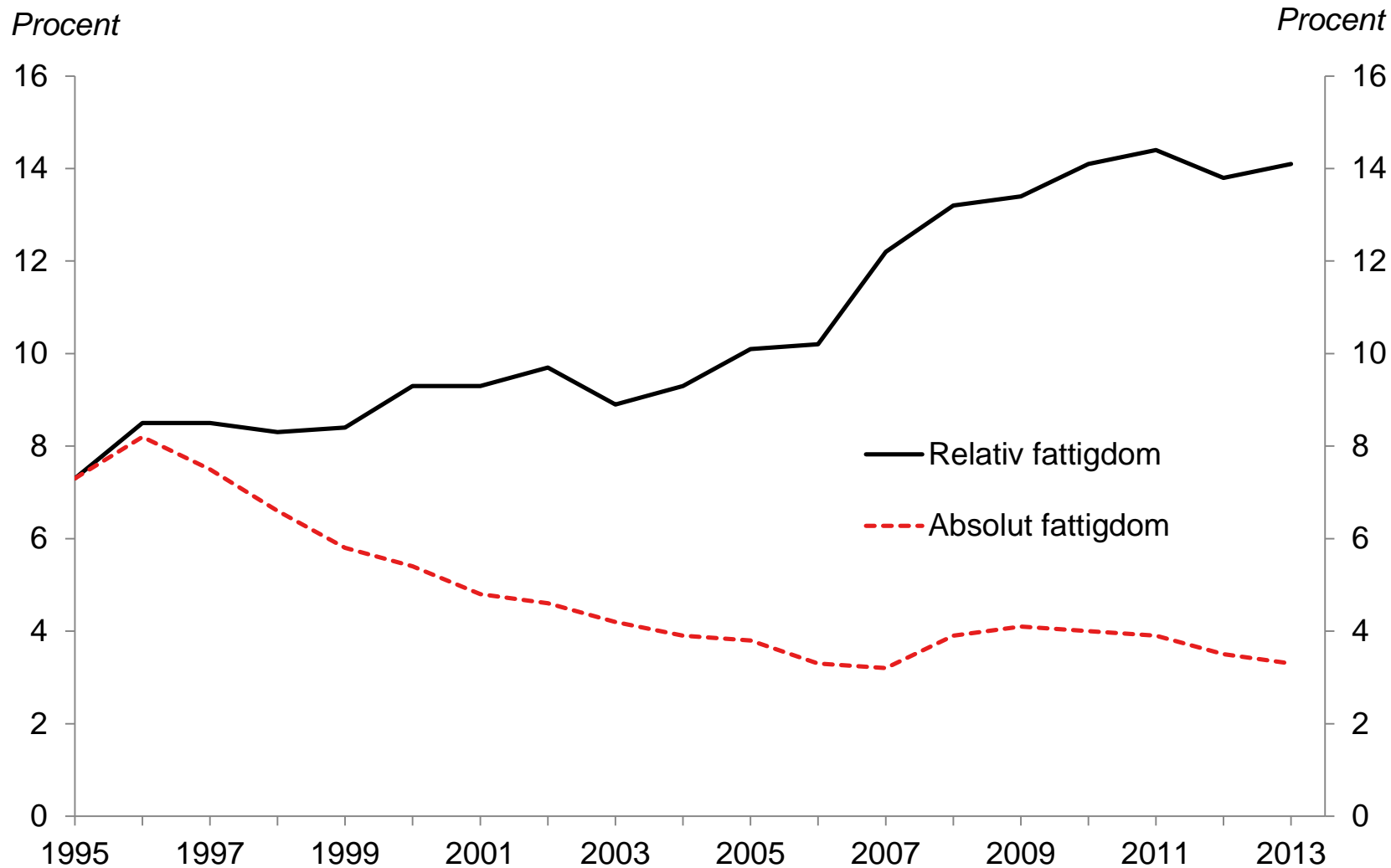

Finanspolitik och inkomstfördelning

- Ginikoefficienten har bara ökat marginellt efter 2006, men:
  - Minskad inkomstspridning allra högst upp i fördelningen och ökad spridning i den nedre delen av fördelningen;
  - Absolut fattigdom är oförändrad efter 2006;
  - Relativa fattigdomen har ökat efter 2006.

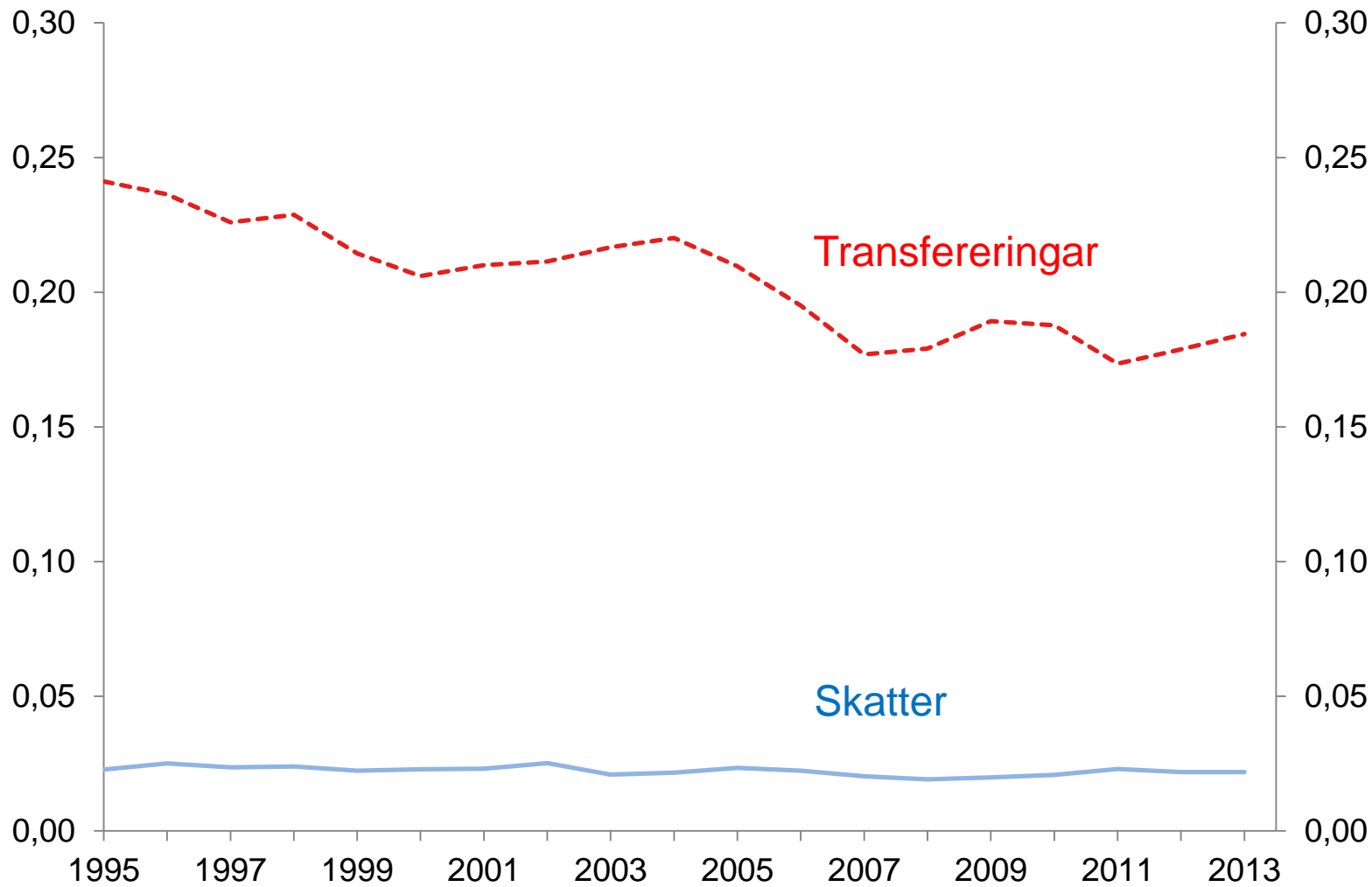
Absolut och relativ fattigdom

Finanspolitik och inkomstfördelning

- Ginikoefficienten har bara ökat marginellt efter 2006, men:
  - Minskad inkomstspridning allra högst upp i fördelningen och ökad spridning i den nedre delen av fördelningen;
  - Absolut fattigdom är oförändrad efter 2006;
  - Relativa fattigdomen har ökat efter 2006.
- Finanspolitiken är mindre omfördelande idag än i mitten av 1990-talet.

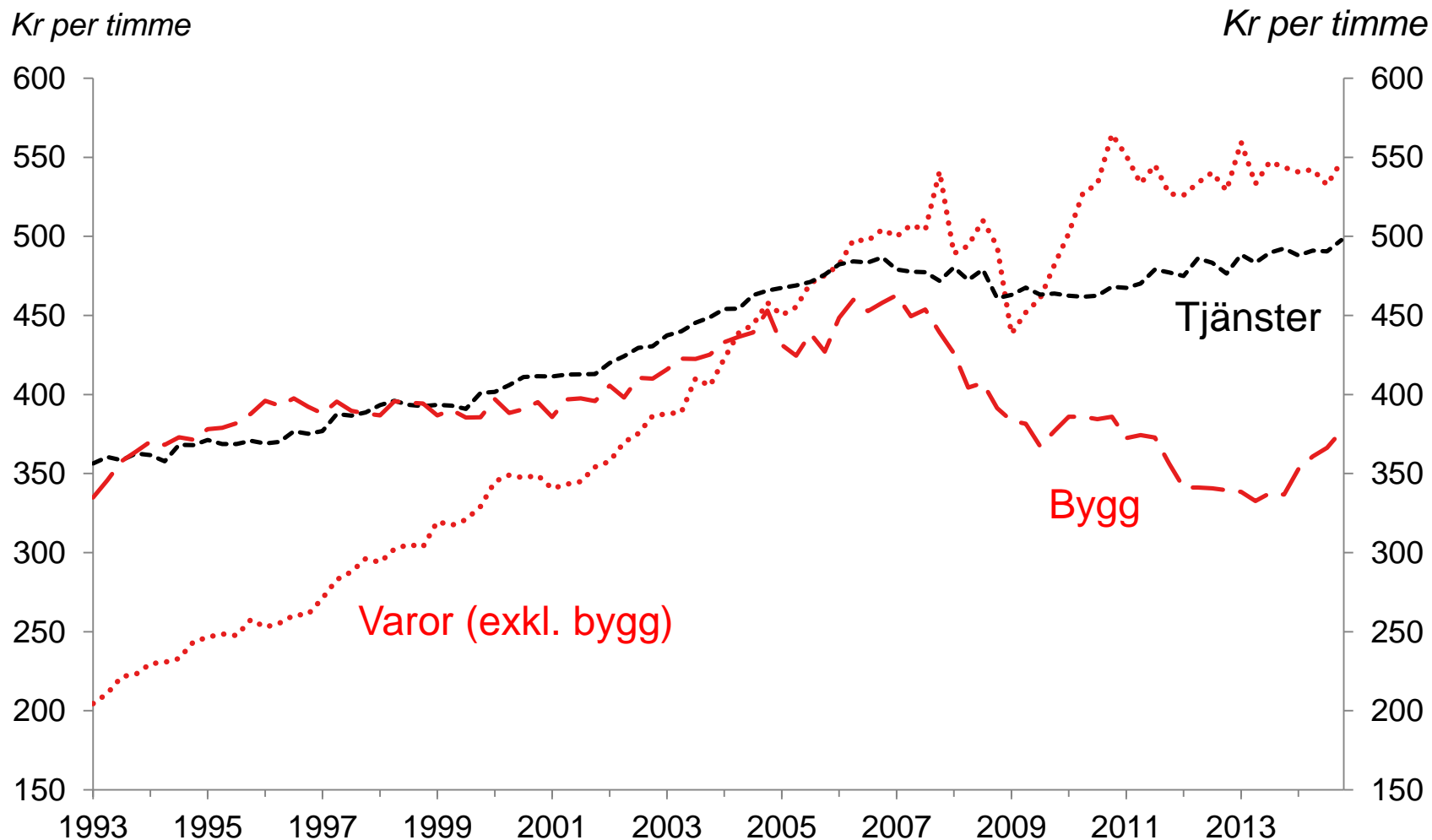
Minskning av Gini av transfereringar och direkta skatter

Produktiviteten

- Svag produktivitetstillväxt under ett decennium.
- Produktiviteten faller normalt i en lågkonjunktur – företagen behåller en del av temporärt överflödigt personal.

Arbetsproduktiviteten i olika sektorer

Produktiviteten

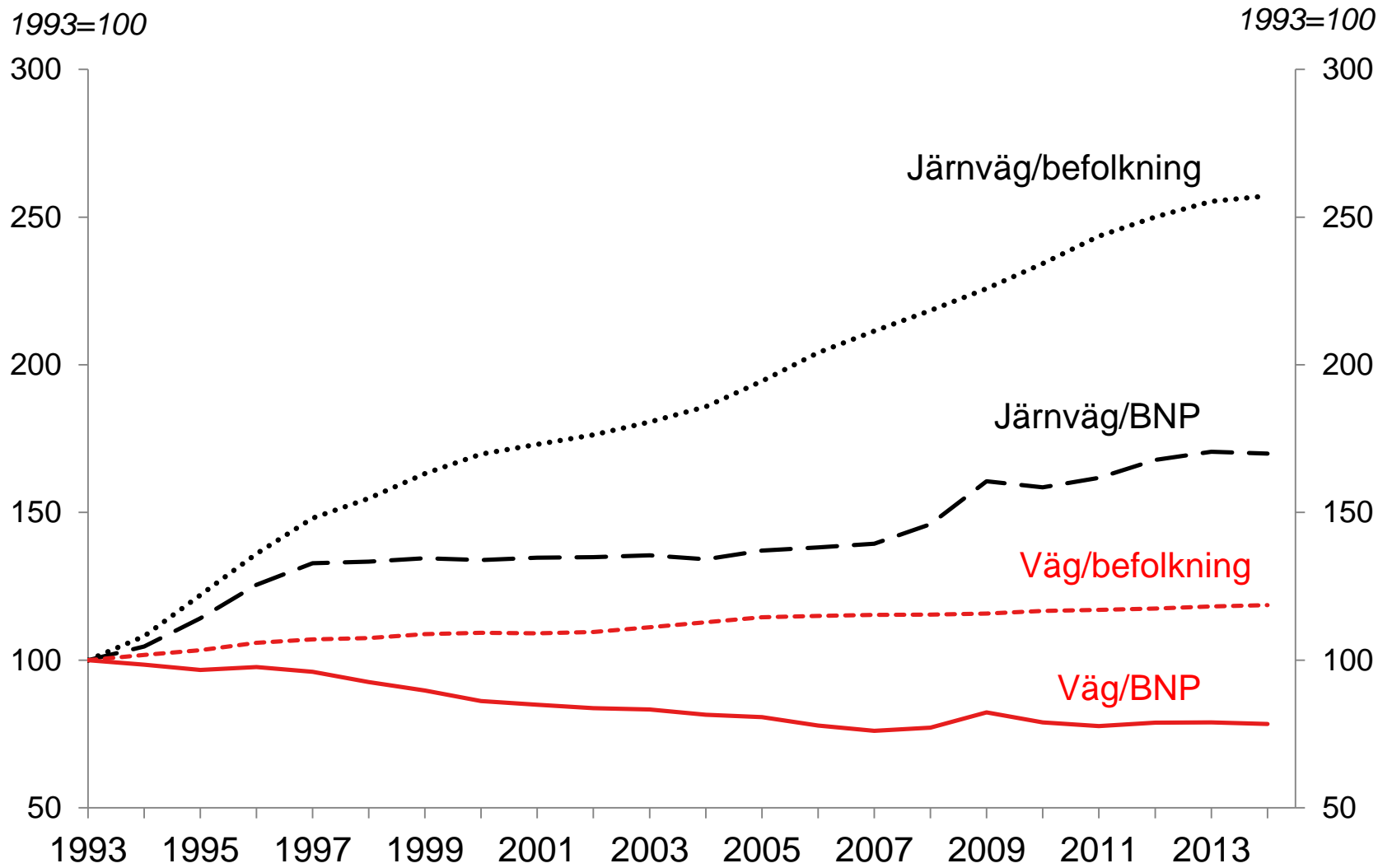
- Svag produktivitetstillväxt under ett decennium.
- Produktiviteten faller normalt i en lågkonjunktur – företagen behåller en del av temporärt överflödigt personal.
- Oförklarligt låg produktivitetstillväxt i byggsektorn sedan länge.
- Strukturell omvandling inte förklaringen.

Infrastruktur

- Inget tyder på för låga investeringar i vägar och järnvägar.
- Dubbelt så mycket järnväg idag som för 20 år sedan.

Kapitalstocken av vägar och järnvägar

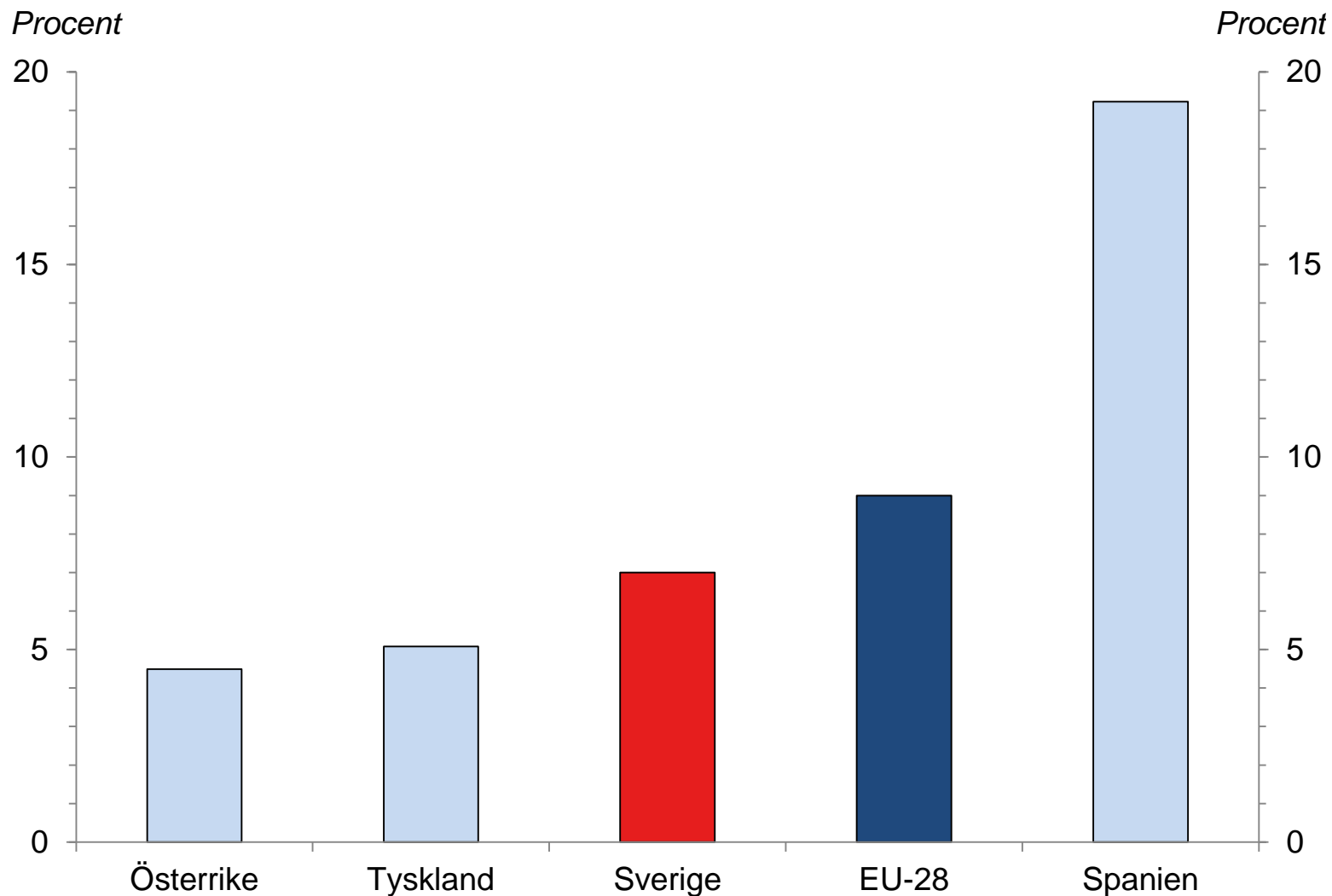
Infrastruktur

- Inget tyder på för låga investeringar i vägar och järnvägar.
- Dubbelt så mycket järnväg idag som för 20 år sedan.
- Ingen kunskap om behovet av underhåll.
- Pengarna satsas på mindre lönsamma projekt:
  - Stora resurser har lagts på projekt med låg lönsamhet.
  - Investeringsplanen för vägbygge för 2010–2021 hade kunnat ge 42 mdkr mer i samhällsnytta.
- Nytt ramverk behövs – samhällsekonomiska kalkyler för investeringar ska alltid göras och offentliggöras.

Arbetsmarknaden

- Arbetskraftsdeltagandet och sysselsättningsgraden högst inom EU.
- Arbetslösheten under snittet inom EU, men avsevärt högre än i t.ex. Tyskland.
- Svårt att nå regeringens arbetslöshetsmål
  - Konjunkturåterhämtningen hjälper inte mycket

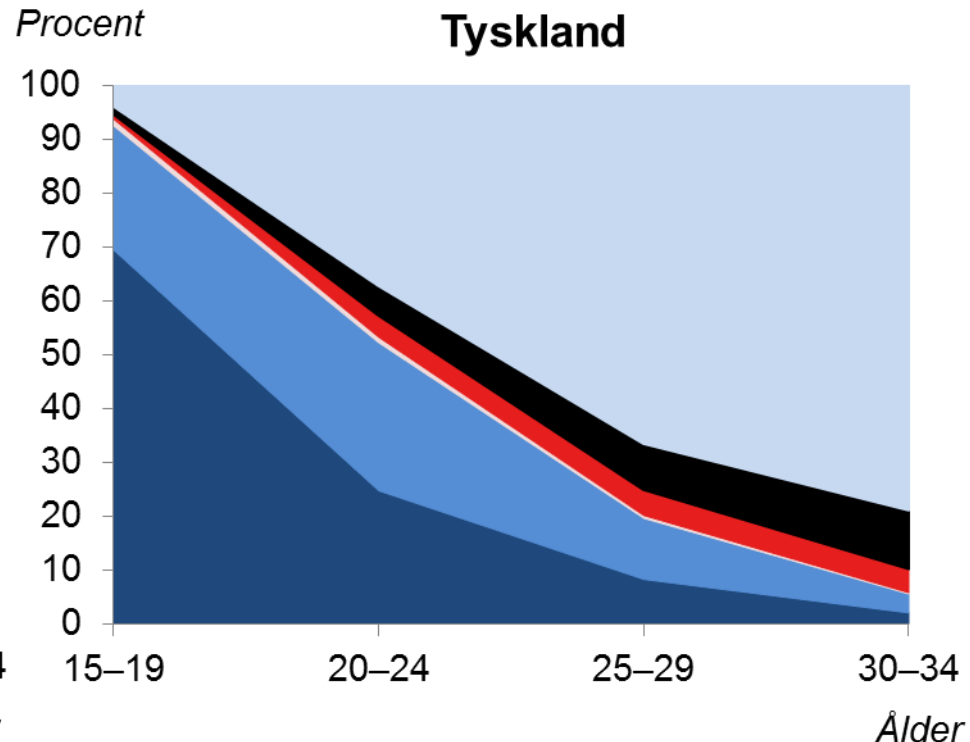
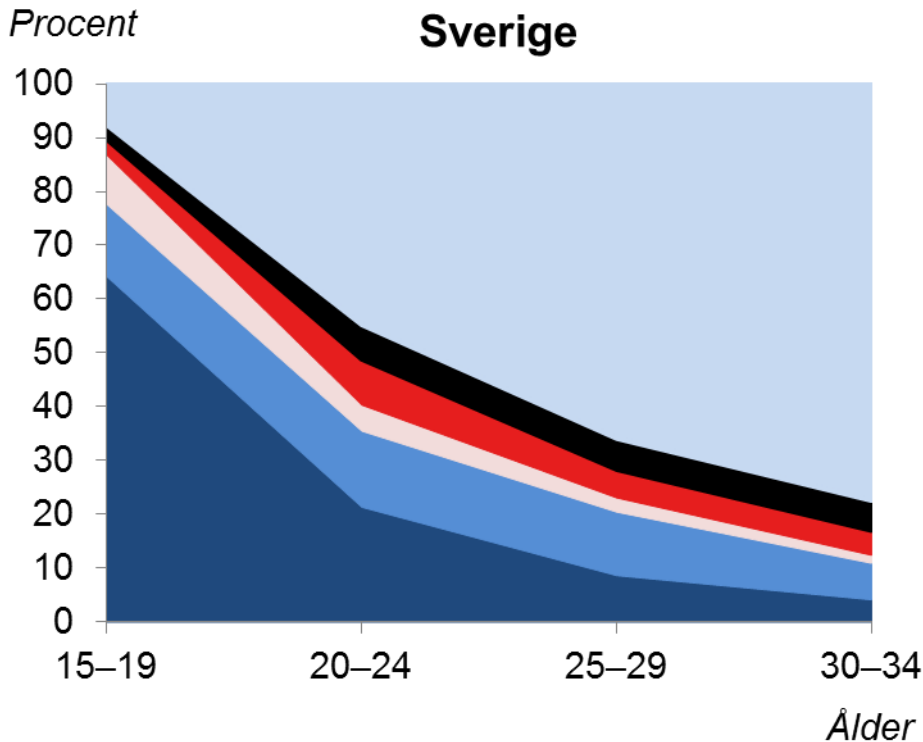
Strukturell arbetslöshet i EU 2014

Arbetsmarknaden

- Arbetskraftsdeltagandet och sysselsättningsgraden högst inom EU.
- Arbetslösheten under snittet inom EU, men avsevärt högre än i t ex Tyskland.
- Svårt att nå regeringens arbetslöshetsmål
  - Konjunkturåterhämtningen hjälper inte mycket
  - Strukturella åtgärder ofta i konflikt med andra mål
  - Viktigt att stå fast vid måluppfyllelse via höjd sysselsättning och att undvika lånefinansierad expansiv finanspolitik för att uppnå kortsiktig måluppfyllelse.

Unga efter arbetsmarknadsstatus 2013

- Utanför arbetskraften, studerande
- Sysselsatta, studerande
- Arbetslösa, studerande
- Arbetslösa, ej studerande
- Utanför arbetskraften, ej studerande
- Sysselsatta, ej studerande

Arbetsmarknaden

- Vissa av regeringens åtgärder har positiva effekter på arbetslösheten
  - Men dessa är små, framförallt i relation till målet.
- Det finns goda argument för att höja A-kasseersättningen och avskaffa den sänkta arbetsgivaravgiften för unga
  - Regeringen borde redovisa sysselsättningseffekterna av sin politik för att tydliggöra målkonflikter
  - Reformerna uppskattas höja arbetslösheten med ca 30 000 personer.

Tack!